

RĪGĀ

2019. gada 15. februārī
Nr. 1-23/31_e

Latvijas Zvērinātu notāru padomei
info@latvijasnotars.lv

Par valsts galvoto studiju un studējošo
kredītu sistēmas pilnveidošanu

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) ir iesniegusi Izglītības un zinātnes ministrijai savus priekšlikumus studiju un studējošo kredītu sistēmas pilnveidošanai. Esošais valsts galvoto studiju un studējošā kredīta saturs būtiski ierobežo šādu kredītu pieejamību, kā arī pašreizējās sistēmas kreditēšanas process ir neefektīvs.

Ļoti būtiski 2019. gada laikā izstrādāt jaunu kreditēšanas sistēmu un tam nepieciešamos normatīvos aktus. Asociācija uzskata, ka sākot darbu pie jaunās sistēmas izstrādes, tās saturu jau sākotnēji ir nepieciešams veidot maksimāli vienkāršu un studentiem pēc iespējas vieglāk pieejamu.

Priekšlikuma būtība ir, ka kredītiestādes izsniedz aizdevumus studentiem, nepiesaistot papildus galvotājus. Aizdevumiem garantiju no valsts puses sniedz Altum portfelģarantijas instrumenta veidā. Tas nozīmē, kredītiestādes, ar kurām noslēgti sadarbības līgumi, ievērojot maksimāli pieejamo valsts budžeta finansējumu portfelģarantijai, veido aizdevumu portfeli, pārbaudot aizdevuma atbilstību programmai, nevis katru darījumu individuāli saskaņo ar Altum. Portfelģarantiju programmu ieviešana ir ievērojami efektīvāka no izmaksu puses, kā arī ātrāk pieejama garantija. Altum sadarbības līgumi tiktu slēgti ar vairākām kredītiestādēm, tādējādi valsts garantija studentiem būtu daudz pieejamāka un ērtāka, nekā tā ir šobrīd.

Viens no jaunās kredītu un kreditēšanas sistēmas elementiem ir kredītu piedziņa gadījumos, kad persona nepilda savas saistības ar kredītiestādi. Ja tā notiek parastajā prasības kārtībā saskaņā ar Civilprocesa likumu, summu lieluma dēļ, process kredītoram, salīdzinot ar ieguldījumiem resursiem, nav efektīvs. Tā rezultātā piedziņu izdevīgāk ir neveikt vispār, kā rezultātā paredzamie zaudējumi tiktu ietverti procentu likmē vai būtu jāierēķina kā lielāki valsts budžeta izdevumi portfelģarantijas nodrošināšanai.

Iepazīstoties ar Civilprocesa likumu un Notariāta likumu, esam secinājuši, ka studējošā vai studiju kreditēšanas līgumu varētu noslēgt notariālā akta formā un nemaksāšanas gadījumā izmantot notariālo izpildes aktu kārtību. Tas būtiski ļautu uzlabot piedziņas procesu, tostarp arī operatīvi uzzināt, ka piedziņa nav iespējama. Šādi būtu nodrošināma saprātīga kredīta procentu likme, nebūtu vajadzīgs papildu

galvotājs, kā arī nebūtu papildu izdevumu valsts budžetam. Asociācija ir piedāvājusi kredītu līgumus starp studentu un kredītiestādi slēgt notariālā akta formā. Līgumu slēdz divas puses. Lai to īstenotu, ir būtiski gūt atbildes uz šādiem jautājumiem:

1. Procesu pēc iespējas digitalizēt, izmantojot jau esošos Notariāta likuma instrumentus (piemēram, videokonferenci);
2. Kredītiestāde piekrišanu liela apjoma līgumu varētu izteikt vienam notāram, kas tos glabātu elektroniski pieejamu citiem notāriem, pie kuriem digitāli studenti varētu tos parakstīt no savas puses;
3. Izmaksas studentam būtu apvienotas vienā maksājumā, kas būtu ne vairāk par 0,5% no darījuma summas (kredīts parasti ir 3000 – 15 000 *euro*), un ko lietderības labad varētu noteikt kā vidēju fiksētu summu (piemēram, 30 *euro*);
4. Kreditors maksātu nodevu, iesniedzot piedziņas dokumentu notāram un zvērinātam tiesu izpildītājam, kā arī izdevumus par līguma noslēgšanu. Būtu nepieciešams saprast to apmēru attiecībā uz zvērinātiem notāriem;
5. Zvērināts notārs dokumentus zvērinātam tiesu izpildītājam iesniegtu pats (vienas pieturas aģentūras princips).

Pēc Asociācijas ieskatiem, šādas prakses attīstīšana studiju un studentu kredītēšanas vēlk varētu mudināt kredītiestādēs notariālā akta formu aizdevumu līgumiem par nelielām summām izmantot biežāk.

Pateicamies par līdzšinējo sadarbību. Esam gatavi tikties, lai šo jautājumu apspriestu detalizētāk.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanda Liepiņa

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**